

הערכת פערים גיאוגרפיים בזמני המתנה ברפואה יועצת בקהילה, בישראל

ד"ר ויקי מאירס¹, ד"ר חבי מורד², ארנונה זיו³, פרופ' רחל ווילף-מירון¹, ד"ר אסנת לוקסנבורג⁴

¹המרכז למדיניות והערכת טכנולוגיות רפואיות, מכון גרטנר; ²היחידה לביוסטטיסטיקה וביומתמטיקה, ³המרכז למדעי הנתונים, מכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות; ⁴משרד הבריאות

זמני המתנה ארוכים במערכת הבריאות עלולים לפגוע בבריאות המטופל ובשביעות רצונו, להגדיל שימושים ברפואה הפרטית, ולפגוע בעקרון השוויון. משרד הבריאות פיתח מתודולוגיה פרוספקטיבית למדידת זמני המתנה ברפואה יועצת בקהילה - לפי התמחויות ואזורים גאוגרפיים, ומבצע ניטור שוטף של זמנים אלו.

רקע

• בחינת **פערים בין אזורים גיאוגרפיים**, בזמני המתנה לרופאים יועצים בקהילה
• ניתוח **מגמות עם הזמן** בפערים גיאוגרפיים

מטרות

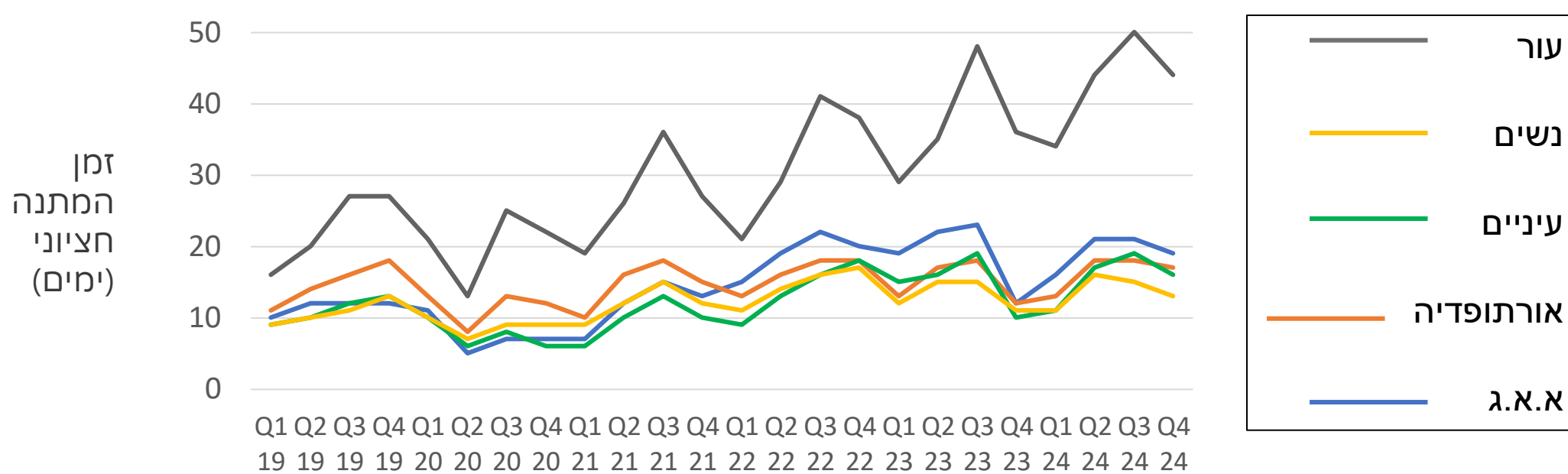
זמני ההמתנה החציוניים לרבעון נמדדו באופן פרוספקטיבי בין השנים 2019-2024, בחמש מקצועות הרפואה היועצת השכיחים ביותר. פותח מודל סטטיסטי (Quantile regression) להערכת פערים בזמני ההמתנה לאורך זמן ובין מחוזות, תוך תקנון לעונתיות, סגרי קורונה והמלחמה. המודל נבחן ברפואת עור וברפואת עיניים.

שיטות

מגמות התארכות עם הזמן: בין רבעון שני של 2019 לרבעון שני של 2024 הודגמה עליה ניכרת בזמני המתנה ברמה ארצית בכל ההתמחויות שנמדדו. ברפואת עור נצפתה עלייה של 120% (מ-20 ל-44 ימים), באף אוזן וגרון +75% (מ-12 ל-21 ימים), בעיניים +70% (מ-10 ל-17 ימים), ברפואת נשים +60% (מ-10 ל-16 ימים) ובאורתופדיה +29% (מ-14 ל-18 ימים).

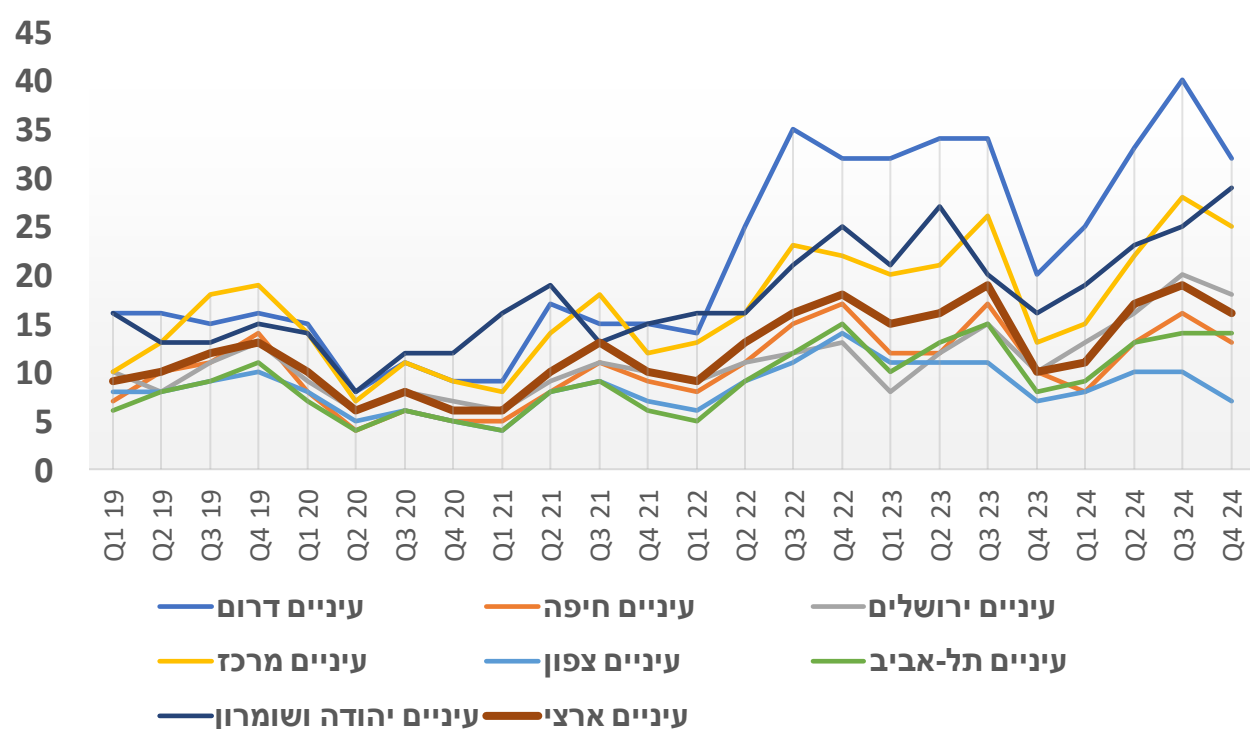
זמן המתנה חציוני בימים ל5 מקצועות נפוצות, לפי בחירת מטופל

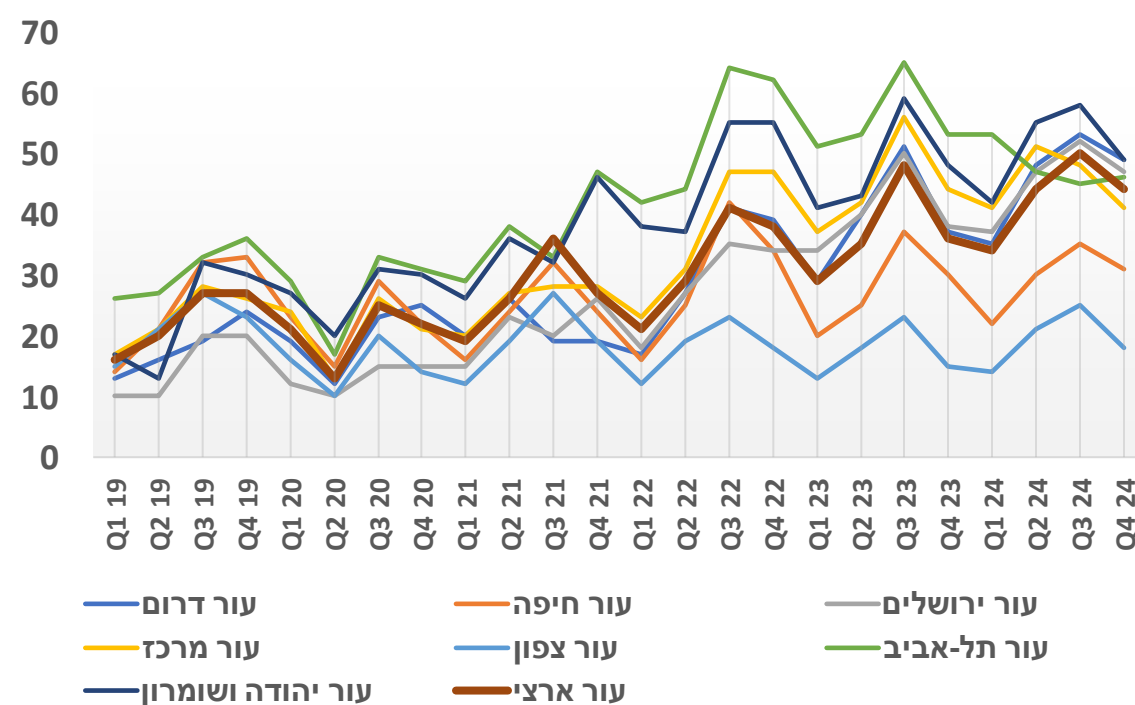
תוצאות

פערים בין מחוזות: הצפון הדגים את זמני ההמתנה הקצרים ביותר ברוב המקצועות שנמדדו. ברפואת עור, עיניים, א.א.ג. ואורתופדיה נצפתה מגמת התרחבות הפערים בין מחוזות לאורך זמן ובאורתופדיה בלט הדרום לרעה עם זמני המתנה ארוכים באופן מובהק בהשוואה למחוזות האחרים. במודל רגרסיה שהודגם על רפואת עור נמצא שיפוע חיובי מובהק בכלל המחוזות, למעט צפון וחיפה, עם העלייה החדה ביותר בירושלים והמרכז.

רפואת עיניים

רפואת עור

• בשנים האחרונות ניכרת **מגמה של התארכות זמני המתנה בתחומי הרפואה היועצת** השכיחים, לצד **התרחבות הפערים** בין המחוזות.

• **ניטור שוטף של זמני ההמתנה חיוני** לצורך הקצאה יעילה של משאבים, איזון בין היצע לביקוש, והרחבת זמינות השירותים בהתאם לצורך.

• כיום, הקופות מאפשרות פניה ישירה ליועצים בכל חמשת המקצועות שנמדדו. ראוי לחזק את סמכות ואחריות רופא המשפחה בטיפול בבעיות שאינן מצריכות ייעוץ מומחה.

• מומלץ להרחיב את השימוש באפליקציות ובכלים טכנולוגיים אחרים, במטרה להקל על העומס במרפאות הרופאים היועצים.

מסקנות

